

СЕКЦІЯ 1

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Аніщенко Г. Ю.,
канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет
м. Умань

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО МІСЦЕ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЗНАНЬ

У системі сучасної науки об'єднано багато галузей знань, які інтегрують величезне число навчальних дисциплін. Поява й обґрунтування нових теорій та гіпотез формують основу для нових знань про суспільні явища чи явища природи. Поглиблення вивчення об'єктів досліджень, виявлення їх нових взаємозв'язків та взаємозалежностей обумовлюють розвиток науки як такої. У сучасній класифікації наук України виділяють природничі, суспільні науки та науки про мислення. У даній системі суспільні науки займаються вивченням суспільства в цілому, окремих суб'єктів, їх поведінки зокрема, та представлені досить широкою групою галузей знань: економікою, історією, соціологією, політологією, правознавством, філологією та ін. Кожна з них вивчає свою сферу суспільних відносин та зв'язків. Економічне життя суспільства є об'єктом дослідження економіки, яка формує самостійну систему знань, котра охоплює мікро-, мезо- та макрорівні. Для побудови ефективної взаємодії усіх учасників суспільних відносин потрібна інформація про господарюючі суб'єкти, рівень доходів громадян, рух грошових коштів та бюджетних платежів, рух та продаж товарів тощо. Відповідна інформація формується виключно у системі бухгалтерського обліку та в узагальненому вигляді передається усім зацікавленим сторонам для прийняття ними управлінських рішень. На основі облікових даних базуються подальші дослідження у сфері управління. Все вказує на необхідність вивчення місця та значення бухгалтерського обліку у сучасній системі знань, що й обумовлює мету даного дослідження.

Розвитку бухгалтерського обліку присвячено праці вітчизняних вчених: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.М. Жук, Т.Є. Кучеренко, Н.М. Малюга, В.Б. Моссаковський, М.С. Пушкар та інші, – які заклали потужний фундамент у концепцію розвитку вітчизняного бухгалтерського обліку як системи, висвітлюючи власне бачення розвитку у його складових. Узагальнення напрямів реформування бухгалтерського обліку в умовах трансформації економіки та поглиблення ролі глобалізаційних процесів

підтверджують важливість подальшого дослідження даного наукового спрямування. Питання розвитку бухгалтерського обліку необхідно розглядати системно і комплексно, враховуючи усі сторони еволюції обліку як бухгалтерської науки.

Процес розвитку бухгалтерського обліку в нашій державі підпорядкований Міністерству фінансів України, яке визначає його регулювання, склад звітності, порядок аудиторської діяльності. Саме цей державний орган розробляє стратегію розвитку національної системи бухгалтерського обліку, через регламентування обов'язкових до застосування методологічних засад та складення фінансової і бюджетної звітності. На плечі Міністерства фінансів України лягає обов'язок удосконалення нормативної бази у сфері обліку та аудиту, інтегруючись до законодавства в ЄС. Розробка оновленого формату обліково-звітної моделі держави відбувається відповідно до векторів розвитку держави, дотримуючись докрити сталого розвитку [4].

Зміни у бухгалтерському обліку відбуваються під впливом техніко-технологічних факторів та макросередовища. Вони, значною мірою, сприяють удосконаленню облікових технологій, техніки забезпечення облікових процесів під впливом відповідності тенденціям розвитку самої держави. Розвиток суспільних відносин, зростання запитів обумовлюють підвищення вимог та очікувань до бухгалтерського обліку. Все відбувається під впливом інституціональної теорії. У зв'язку з цим ми погоджуємося із твердженням В.М. Жука про подальші реформи в бухгалтерського обліку, які не повинні ігнорувати «філософію інституційного забезпечення їх успішності» [1].

Бухгалтерський облік на законодавчому рівні трактується як «процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень» [3]. Таким чином, бухгалтерський облік не ідентифікується як «наука» чи «система знань», а лише як «процес» чи «інструментарій інформаційного забезпечення». Разом з тим варто врахувати те, що бухгалтерський облік є самостійною наукою, бо відповідає усім критеріям на претендування як такої, бо має чітко визначені завдання, мету, методичний інструментарій, розроблену методологію, здатний синтезувати нові знання, тобто розвиватись.

Сьогодні бухгалтерський облік покликаний не лише фіксувати стан та розвиток суб'єктів діяльності у певній моменти в історичній ретроспективі чи за їх проміжки, а, інтегруючись з іншими сферами економічних знань, змінює орієнтири на пошук причинно-наслідкових зв'язків між економічними процесами з наступним прогнозуванням, моделюванням варіантів поведінки економічних суб'єктів та передбаченням наслідків управлінських рішень. Бухгалтерський облік стає незамінним

інструментом системи управління та прогнозування як фінансового стану окремих суб'єктів діяльності, так і стійкості економіки в цілому. Крім фінансового обліку, розвиваються його інші види, зокрема управлінський облік, облік собівартості (виробничий), податковий облік, стратегічний, креативний, судова бухгалтерія та інші. Для провадження кожного з них потрібна спеціалізована освіта та відповідні фахівці. Постійно розширюються методичний інструментарій, завдяки якому проводиться фінансовий аналіз, ціноутворення, розробка варіантів господарських рішень, оптимізація ресурсів, фінансовий контроль, інформаційна підтримка у проведенні судових розслідувань, запобігання фінансовим порушенням, підготовка судових проваджень, бюджетування, стратегічне планування, контролінг, оподаткування та інше. Зміна меж облікової інформації, яка генерується в обліковій системі підприємств, є очевидною. Без даних бухгалтерського обліку неможливо скласти не лише фінансову звітність, а й форми податкової звітності, статистичних спостережень, управлінських звітів. Бухгалтерський облік є потужним джерелом даних із широким спектром застосування. Саме через це бухгалтерський облік розвивається, досягаючи нові сфери впливу та забезпечуючи різні потреби користувачів в інформації.

Через бухгалтерський облік та обліково-звітну інформацію суб'єкти діяльності комунікують як в середині зі своїми підрозділами чи рівнями менеджменту, так і з іншими суб'єктами чи економічними інституціями. Тому з плином часу змінюються й функції бухгалтерського обліку. Якщо у класичному розмінні бухгалтерський облік виконує інформаційну, аналітичну та контрольну функції, то за сучасних підходів і постійно зростаючих запитів, з'являються додаткові функції: прогнозна та комунікаційна. Крім того, і самі фахівці з ведення бухгалтерського обліку змінюють свою роль для компаній, у яких вони працюють: розширюється їх сфера кадрового забезпечення, охоплення об'єктів обліку й виконання не лише технічної ролі взаємодії із комп'ютерними програмами на «введення/отримання» інформації, а й застосування новітніх технологій, професійної гнучкості, впровадження новаторських ідей. Бухгалтер сьогодні стає експертом, який не лише складає, а й вільно аналізує звітність, здатний роботи прогнози, давати оцінки економічним станам. Тому діюча спеціальність «Облік і оподаткування» реально розширює межі до «Облік, аналіз і аудит». Цим ми підтримуємо авторський колектив на чолі З.-М. Задорожного [2, с.13], який теж обґрунтовує необхідність переформатування назви спеціальності «Облік і оподаткування».

Таким чином, серед економічних наук, бухгалтерський облік має своє власне самостійне значення. Його розвиток нині обумовлюється багатьма факторами, з-поміж яких, головне значення відіграють інституційні теорії формування суспільно-економічних відносин. Бухгалтерський облік нині

трансформується в якісно нову науку, яка значно розширює свої кордони, інтегруючись з іншими науками у межах галузі знань, доповнює методологічний інструментарій, демонструючи величезне значення у системі суспільно-економічних наук.

Список використаних джерел

1. Жук В.М. Інституціональне забезпечення розвитку бухгалтерського обліку в Україні. *Фінанси України*. 2010. № 11. С.101-110.
2. Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в Україні : моногр. / [З.-М. В. Задорожний, Я. Д. Крупка, І. Я. Омецінська та ін.] ; за наук. ред. д. е. н., проф. З. М.-В. Задорожного. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 320 с.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. №996–XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

Барсукова М. А.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: **Дубініна М. В.,**
д-р екон. наук, професорка, завідувачка
кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА РЕМОНТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

У сучасних умовах функціонування підприємств зростає потреба у забезпеченні належного технічного стану основних засобів, що обумовлює необхідність нормативно обґрунтованого підходу до їх ремонту. Формування ефективної системи обліку та контролю ремонтних операцій безпосередньо залежить від правового регламентування, яке відіграє ключову роль у забезпеченні достовірності фінансової інформації та обґрунтованості управлінських рішень.

Базисом регулювання обліку ремонтів виступає сукупність нормативно-правових актів, серед яких провідне місце займає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».